

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 5.—
Pe 1/2 an c. 2.50
pentru
România și Străinătate
Pe an cor. 10.—
Un nr. 10 III. —

OLTEANUL

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ, CULTURALĂ ȘI ECONOMICĂ.

INSERTIUNI

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscripte nu
se înapoiază.

Director: DR. IOAN ȘENCHEA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Făgăraș, strada Csáky Nr. 3.

EDITOR-PROPRIETAR:
CONSTANTIN POPP.

Suntem noi românii chiar așa de săraci precum ne ținem?

Ori încătrău mergi, ori cu cine te întâlnești, toți de arândul îți zie, că nu mai poți trăi în ziua de azi, că-s mari dările și aruncurile, că s'au înmulțit năcazurile de cari nici pe lângă cea mai încordată muncă și stăruință nu te poți scăpa. Toată povestea zilei de azi stă în vorba *sărăcie*. Nici nu începi bine vorba cu țaranul și de loc scoate un oftat lung înădușit, care se sfârșește în vorbe tânguitoare și triste, mai triste ca neagra sărăcie.

Sărăcia e vorba așa de des folosită, cât ție groază să ieși din casă afară, ca să nu te împresoare de toate părțile și să nu te amărească până n'adâncul sufletului, oricât ai fi de vesel sau de bine dispus. Chiar și dacă nu vrei să ieși pe afară vine la tine în casă, se bagă aproape cu puterea pe ferești și-ți amărește viața.

Așadar suntem săraci, avem năcazuri multe, din pricina cărora nu mai putem suporta greul vieții, așa glăsuște fiecare țaran, dar mai ales țaranul nostru de pe Olt.

Să vedem, intrucât avem drept să ne plângem mereu în contra sărăciei? Fără îndoială, că s'au înmulțit năcazurile, că s'au urcat dările, s'au mărit aruncurile, cu un cuvânt s'a scumpit foarte mult traiul în ziua de azi. E adevărat, că astăzi numai pe lângă cea mai mare hărnicie și cruțare poți trăi de pe o zi pe alta. Dar și aceea e adevărat că dacă muncești regulat, dacă lucră toate la vremea lor și mai ales dacă ești *cumpătat în folosirea agoniseli*, atunci ori câte ar fi de multe năcazurile, totuși le poți încurca într'un chip. Așa bunăoară ai un pic de moșie, pe care o lucră de dimineața până seara împreună cu nevasta și copiii, și-ți aduni vreo două bucate, acestea îți ajung să te hrănești, să-ți sameni, și să și vinzi ceva, spre a te scăpa de dări și alte năcazuri mai mărunte.

Dacă mai ai și vreun cap de vită sau vreo coadă de purcel, atunci îți poți face năcazurile și mai bine. Când însă din puțină agoniseală mai dai câte ceva și pe nimicuri, atunci

de bună seamă, că nu-ți ajunge să-ți incurci toate năcazurile. Când din puținele grăunțe, ce abia s'ajung pentru acoperirea tuturor lipselor, mai dă omul și pentru astfel de lucruri, de cari s'ar putea lipsi în dragă voe, atunci s'a gătat cu toată liniștea unei case, atunci sărăcia încetul cu încetul își face locuința statornică.

Și ca să înțelegem mai bine să luăm lucrurile pe rând. Suntem săraci? Dacă suntem chiar așa de săraci, precum ne arătam, atunci pentru ce nu mai lăsăm din beutură, mândrie și legiuire? Pentru ce dăm și acum tot așa de ușor creștari pe otrava jidanului, cași până acum? Ne plângem împotriva sărăciei și nu ne dăm nici o silință să încunjurăm prilejurile, cari ne duc la sărăcie. Ba din contră, parecă dăm tot înainte, în căutarea mijloacelor, cari să ne scape și de puțină strânsură ce o avem.

Pentru ca țaranul să înghenunghie sub povara sarcinilor, ce-i apasă tot mai greu umerii, ar trebui să adune tot creștarul și să-l lege cu șapte noduri, ca să nu-i scape din mână. Dar ce fac cei mai mulți țarani, când au câțiva creștari? Li dau pe beutură și pe nește mândrii, de cari nu prea au lipsă. Așa spre pildă merge omu la oraș și vinde o ferdelă de bucate, ca să cumpere câte ceva, ce trebuie la o casă. Dar nu apucă bine creștari în mână și merge numai decât la un păhar, sau o glajă de rachiu de cel bun, ori dacă a fost prin America atunci vre-o sticlă de bere. În crăsmă sau hotel mai dă de vrun prietin, și de bucurie că s'au întâlnit, se pun din greu pe închinare. Mai la urmă vede omul că din ferdela de grâu, nu i-a mai rămas decât vre-o pițulă, două, din care să guste ceva și când va sosi acasă.

De asemenea și femeia când merge la oraș cu vreo 3 litre de lapte sau cu niște smântână, ouă, unt sau vreo găină, și ea își împărtășie banii pe toate nimicurile și numai ajungând acasă vede, că înzadar s'a ostenit pe la oraș. Cam cu ce se alege o feme-

ie din târgul ce l-a făcut? Iși cumpără una sau două jâmbale, niște boboanțe, mai bea un păhar de rachiu de cel bun, își ia o prăjitură, niște turte, puțin hurez și gaz, de-i mai rămâne vrun creștar; iar la urmă vede biata femeie, că din cei 40 cr. câți i-a făcut pe laptele, adus la oraș nu i-a mai rămas măcar un creștar de cei răi. Ajungând acasă se vaietă toți din toate părțile, că n'au ce mânca. Și acum judece oricine, nu-i o nesocotință din partea femeii, că ia laptele din gura copiilor sau ouăle, puii și alte lucruri hrănitoare să le ducă în târg, să le vândă, fără să aibă ceva folos din acestea, fără să se scape măcar de un singur năcaz. Și când întrebi pe vreun țaran sau țarancă pentru ce-și lapadă hrana de toate zilele și o dă pe nimicuri, îți răspunde: că de suntem săraci, și ne trebuie banii pentru gaz, oțet, sare și alte lucruri trebuincioase la o casă: de beutură, jâmbale și alte nimicuri pentru cari dă banii, nu-ți pomenește nimica.

Ne plângem de sărăcie, dar pentru aceea nu slăbim din glăjuță. Ne copleșesc năcazurile dar crășmele sunt tot așa de pline, ca și până acuma. Cu deosebire în zilele de târg, gem crășmele Făgărașului de mulțimea românilor, cari se întrec în scurgerea păharelor. Dacă suntem săraci pentru ce alergăm pela domni pentru toată nimica? Te cuprinde o adevărată mahnire, când vezi că oamenii se plâng într'una de sărăcie, dar nu se gândesc la aceea să mai ierte și ei ceva celor ce le greșesc. Unde mai pui datorii de pe la bănci, făcute pentru călătoriile la America, sau pentru vreo pără ori pentru niște mândrii fără folos?

Dacă vrem să ne scăpăm de sărăcie, trebuie să ne scăpăm mai întâi de pricinile sărăciei. Trebuie să ne dezbărăm de beutură, să nu alergăm într'una pela domni și mai ales să ne ferim de cheltuielile nefolositoare pentru mândrie.

E cu neputință, ca un om harnic și o femeie harnică, care lucră toată ziua, fie la orice lucru și nu-și dau

căştigul pe nimicuri, zic, e cu neputinţă să ducă o viaţă năcăjită plină de datorii şi sărăcie. Imi spunea o femeie care duce lapte la oraş, că are să se lupte cu multe năcazuri. A rămas văduvă cu vreo 3 copii, dar pentru aceea tot nu se lasă. Şi spunea sârmana, că bărbatul ei a fost cam beţiv şi lua bani împrumut dela unul şi de la altul ca să aibă pe ce bea. Bani ce-i făcea pe lapte şi alte lucruri vândute, trebuia să-i dea pentru datoriile mărunte ale bărbatului. Datoriile bărbatului creşteau întruna şi femeia abia le mai putea plăti. In cele din urmă femeia era cât pe aici să se îndatorească la bancă, căci nu mai avea cu ce plăti; se întâmplă însă, că-i moare bărbatul şi aşa scăpă de datoriile acelea, iar acum munceşte numai ea singură şi se năcăjeşte, dar pentru aceea n'are nici o datorie.

Vedeţi ce face hărnicia şi cruţarea omului. Il scapă de toate năcazurile. Un alt om imi spunea, că a fost harnic când s'a însurat, a avut o firă de moşie şi-a mai cumpărat şi partea cumnatului său, care s'a dus la America, cu 300 fl. Bani nu i-a avut la îndemână, ci i-a luat dela o bancă. Acum trebuie să plătească mereu la camete. Dar mai are un năcaz şi anume acela, că de un timp încoace a apucat în tovărăşia unor prietini ai glăjuşei. Cât ce are ceva creiţari, deloc merge la crâsmă, să se scape de ei. Spunea, că într'un rând avuse vr'o 10 floreni, cari voia să-i ducă în camătă la bancă, s'a întâlnit însă cu prietini cei răi şi şi-a beut într'o seară toată camăta. Aşa păţeşte totdeauna, când are ceva creiţari, de aceea nu poate scăpa de datoria aceea de 300 flor., mi-se jeluia omul nostru. Incolo lucră cât zece şi el şi nevasta lui, care înghite sârmana multe noduri din pricina slăbiciunii bărbatului. Dacă s'ar putea scăpa de năravul ăsta, ar putea scăpa, zicea el, şi de datorie. Şi vai, câţi nu-ţi spun tot poveşti de acestea. Să întrebă numai pe cei ce umblă pe la judecată, câţi floreni au cheltuit cu legiuirile, de cari se puteau lipsi în dragă voie.

Poveşti de aceste sunt foarte multe în Ţara Oltului. — Dacă vreau oamenii să-şi încurce năcazurile bine de pe o zi pe alta, atunci adape-şi gătlejiul cu apă rece, iar nu cu holerca jidovească, lucre toată ziua, fie la el, fie la alţii şi să nu-şi piardă vremea cea scumpă pe la judecătoria, pentru fleacuri. Atunci de bună seamă nu vor mai avea prilej, să se tânguie şi jeluiască într'una, ci lucrând cu credinţa în Dumnezeu, vor zice şi în bine şi în rău. Doamne fie voia ta.

Sărăcia să leagă numai de oameni slabi şi ticăloşi, cari să feresc de lucru şi mai ales iubesc vorbele de nimic, pe când oamenii harnici şi cruţători îşi ştiu face toate năcazurile în tăcere şi liniştea creştinească.

Aşadar, nu sunt românii şi mai ales oltenii chiar aşa de săraci, cum se ţin; numai să lucre mereu, să mai lase din beutură şi mândrii şi mai ales să ierte greşelele, celor ce le greşesc.

O duşmană mare şi o boală grea a pungei românului nostru este şi mândria sau fudulia fără rost. Vezi pe unii îmbrăcaţi tot mereu cu haine nouă şi de lux, cu papuci aci de lac, galbeni, verzi şi în diferite colori, umblând dela o cafenea la alta, iar damele încă şi mai luxoase, din mătăsărie în mătăsărie, din pălării în pălării din ghete în ghete încălzate, parfumate, din suare în suare umblând, dar când se cere un ajutor pentru un scop filantropic, nu avem, nu să poate da!! —

Vezi la ţarancele noastre, în loc de pomeselnicul frumos lucrat de mâinile lor măiestre, cârpe de mătase cu câte 10—20 cor., în loc de cătrînţele cele mândre, şurte de mătase, împopoţate cu totfelul de pantlice şi-găneşti; vezi papuci (ghete) de lac, apoi în loc de frişuri, bunde blănite de oraş cu câte 40—80 cor., laibere de pluşiu, înzorzonate cu totfelul de găitane, fără gust şi cu fire de argint şi de aur, lucrate fără nici un gust. Tot aşa şi cu bărbaţii. Locul hainelor lucrate de femeile lor l'a luat postul de Braşov şi de Brün, cu pălării domneşti şi păpuci (ghete) domneşti. Cămeşile şi iile, toate din pânză de boltă şi dela şatră.

Toate aceste luxuri costează bani grei, pe cari neputându-i câştiga cu munca din venitul averei lor, fac mereu la datorii pe la toate băncile, până să 'ngloadă, de nu mai pot eşi.

Iar, când le zici să dea ceva pentru biserică şi şcoală, îndată sar cu gura mare şi sbiară că sunt săraci n'au cu ce trăi. Şi nu bagă de seamă, că cheltuiesc mai mult decât câştigă şi tot pe lucruri slabe, netrebnice. Mai vine apoi şi duşmania unuia faţă de altul, care îi împinge în judecăţi costisitoare şi fără sfârşit.

Iată dar, că nu atâta greutatea timpului, nu lipsa de dăunari mari, ci patimile omeneşti, slăbiciunile proprii sunt cauzele sărăciei.

Feriţi-vă de acestea şi puneţi-vă pe muncă cinstită şi întezită, care înalţă pe om, hotărâţi-vă la traiul simplu şi la cruţare — şi sărăcia va peri din casele românului, şi îi va lua locul bunăstarea, mulţumirea şi fericirea.

Aşa să fie!

Rucăreanul.

Preoţii cei răi.

(Urmare).

„Eu sum păstorul cel bun... Păstorul cel bun sufletul său îşi pune pentru oi... Iar năimitul fuge, că năimit este şi nu este lui grijă de oi”. Aşa dar nici simbriaşul nu-i păstor bun. Nu, el e fur şi tâlhar. In staul, în casa Domnului său, nu intră cu înşelăciune şi cu gând criminal. Nu intră pe uşi laterale, nu sare peste îngrădituri. Nici nu intră fără ştirea şi voia stăpânului. Intra în serviciu pe baza învoelii dintre el şi stăpân. Ţinta mercenariului e pâinea de toate zilele. Dorinţa şi voinţa de a-şi câştiga cele necesare pentru traiul vieţii l'a determinat să intre în serviciul cutare, iar nu iubirea faţă de stăpânul său actual. Din motivul acesta îşi schimbă domnul şi de regulă intră în slujba celui ce dă mai mult. Principiul lui este: lucru puţin, plată multă. Simbriaşul n'are o deosebită atragere şi iubire faţă de stăpân şi de lucrurile lui. El se socoteşte cu totul străin, penruce, la început, ca să se recomande, lucrează, apoi să leneveşte. In prezenţa stăpânului lucrează aşa, ca să treacă ziua, comodează mult, vorbeşte cu soţii şi râde. N'are în vedere binele domnului său, ci plata şi mâncarea, pentru care stă în serviciu. Dacă acestea nu i-se servesc la timp, în cvantul şi calitatea, ce doreşte murmură şi arată neîndestulirea şi-i dă stăpânului să înţeleagă că şi va căuta alt domn. Când pe stăpân îl ajunge vre-o nefericire în familie, simbriaşul n'o simte. Rămâne rece în faţa bucuriilor şi a durerilor domnului său. Nu se aliază cu duşmanii stăpânului său, nici nu-i invită, ori ajută, să facă daună în curtea şi agrul, unde el lucrează, dar venind aceia, el nu se expune, nu apără bunul domnului său, ci îşi vede de ale sale, de viaţa sa, fuge şi duşmanii strică, fură, împrăştie fără nici o opoziţie; ori nu veghiază, ci doarme şi venind inimicii, seamănă spini şi măracini în agrul domnului său.

Intocmai prospiciază şi preotul simbriaş. El se preoteşte dar nu condus şi stăpânit de iubire faţă de Dumnezeu şi de popor. Nu intră în Biserică mânat de voinţa tare de a face bine de-a lumina şi ridica poporul, ci mânat de egoismul său, de gândul, că în urma urmelor, omul trebuie să trăiască din ceva. Să sape nu ştie, să cerşească îi ruşine, pe altă carieră — deşi i-ar fi plăcut mult, nu s'a putut feri, fiindcă nu l'au ajutat împrejurările. Un atare preot, când ştie că-l va vizita oficios vre-un superior, în grabă îşi puse în rând arhiva, biserică, deduce socoţile asupra averii bisericăşti-şcolare, dar de biserică cea vie, de suflete nu se îngrijeşte, ştiind, că starea aceloră nu trece la inventar, nu va fi examinată. La socoata, ce trebuie s'o dea lui Dumnezeu, încă nu se cugetă.

Preotul rău îşi împlineşte slujba în aşa fel, ca să nu poată fi scos din parohie. Dacă are un beneficiu mai slăbuţ, zice că cum e plata, aşa-i şi lucru, şi nu lucrează. Dacă are un beneficiu mare, spune, că nu se poate interesa de popor, fiindcă economia, care-i consumă tot timpul, îl reclamă în alte părţi. In vremea disponibilă comodează, doarme, ori se ocupă cu cetitul cărţilor, ce n'au nimic comun cu misiunea lui, ori sunt chiar potrivnice credinţei, ori că

vorbește nimicuri, ori că vizitează și se întreține prietinos cu dușmanii poporului său... Administrează sf. Sacramente fără pregătire și devoțiunea recerută. Cu poporul e dur și impacient. Murmură împotriva celor mai mari, când aceia sunt absenți, iar în prezența lor sunt bizantini și lingușitori. Pe preoții zeloși, însuflețiți și conștiințioși în lupta pentru împiedecarea răului și pentru promovarea binelui și întărirea virtuților îi privește cu ochi răi, suspționându-i, că ar lucra ce nu s'ar ținea de sfera lor de activitate. Pe preotul simbriaș nu-l doare, pentru că lui Dumnezeu i-se face supărare prin înrăutățirea creștinilor, dealtă parte nu se impresionează de bucuria, ce o are Părintele ceresc pentru întoarcerea păcătoșilor. Pe el îl interesează un singur lucru: plata. Se bucură, când plata i-se mărește și se umple de înfrustrare, când se împuținează. Plata multă, dar nu cea cerească, îl interesează pentru că murmură, se cearcă și se părește, când nu i-se servește la timp și nu i-se dă cvantul și calitatea dorită. Pentru plată se dușmănește cu poporul și se împrietinește cu dușmanii poporului, nevoind să se strice cu puternicii și bogății lumii. E drept că pe lupi nu-i invită la turmă dar venind nu-i alungă. Il ologește egoismul, îi întoarce privirea, să nu vadă devastările și-i astupă urechile ca să nu audă glasul de durere al acelora, cari sunt alungați, ori prinși de lupii răpitori. El are putere, să smulgă prada din gura lupului. Dar n'o face. Rămâne apatic. Nu folosește darul întru folosul poporului. Nu alarmează vecinii și nu cere ajutor de la cei mai mari. Se teme, că i-se periclitează interesele. Idoliul lui argint și aur, lucruri de mâni omenești. Despre astfel de preoți zice Domnul: „*Gură au și nu vor grăi, ochi au și nu vor vedea, urechi au și nu vor auzi că nu este suflare în gura lor*” (Ps. 134, 31—34). Minte simbriașului nu se înalță la Dumnezeu, urechea nu aude cuvântul Domnului, care-l întreabă: iubești-mă mai mult decât aceștia? Ești mai bun și mai desăvârșit în bine decât laici, pe cari ești dator să-i povățuești? Iar gura lui nu conversează cu Dumnezeu despre popor și cu poporul despre Dumnezeu. Spiritul simbriașului e înădușit de trup. Trupul se mișcă instictive, iar spiritul doarme bolnav fiind. E treaz trupul debil și doarme sufletul tare. Trăește omul interesului și nu omul datoriei.

(Va urma).

Reuniunea învățătorilor greco-cat. din vicariatul Făgărașului.

Duminecă în 16 Nov. n. despărțământul Făgăraș al Reuniunii învățătorilor greco-cat. și-a ținut adunarea de toamnă în comuna Hârseni. Interesul membrilor și al publicului față de aceasta Reuniune a fost destul de mare, căci din 32 membri ai Reuniunii au fost de față 27, au mai fost preotul din loc Ioan Fătu, preotul din Șebeș Valer Dâmboiu, 2 clerici și mai mulți țărani. N'a lipsit nici inspectorul regesc Dr. Stancsek.

Adunarea a fost deschisă de președ. Octavian Pop învățator în Vad, prin câteva cuvinte călduroase, talmăcind bucuria tuturor că s'au văzut iarăși laolaltă în număr destul de frumos.

S'a trecut apoi la celelalte puncte din program. Mai întâi s'au ținut 2 prelegeri

cu hăeții, una din scrierea limbii române, iar alta din istorie. Succesul amândurora a fost îndestulitor. Un lucru se observează la prelegerea din istorie, care a fost propusă în unguște, ceea ce nu-i corect, deoarece istoria în școalele confesionale se propune românește!

Învățămintele dlui Inv. Netoțean despre creșterea bună a copiilor a fost ascultată cu multă atențiune de țărani de față, semn că a fost bună. Deasemenea și „Monografia comunei Hârseni”, a învățătorului din loc încă a fost bine ascultată. Iar „Caracteristica veacului al XX-lea” luând în socotină puterile autorului a fost declarată de succesă de referentul comisiei cenzurătoare.

Averea Reuniunii din anul acesta stă destul de bine, căci numai vre-o 40 cor. sunt restante de a membrilor ordinari, nu însă tot așa de bine s'au purtat membrii fondatori și cei ce s'au depărtat din ținutul Făgărașului, la aceștia e suma de 800 cor. o sumă destul de frumoasă.

Biblioteca s'a înmulțit bineșor în decursul anului prin cumpărarea unor cărți folositoare în suma de 80 cor. Pe anul 1914 s'au votat încă 30 cor.

În raportul comisiei pentru înscrierea de membrii noi s'a citit numele preotului Ioan Fătu înscris ca membru fondator și a lor mai mulți membrii ordinari.

La eventuale propuneri învățătorul Netoțianu a spus, că a primit un circular de la Blaj, cu cărțile, ce sunt a se folosi în școalele confesionale. Despre circularul acesta spune, că e greșit, de aceea roagă adunarea să înainteze un memoriu la Conzistor, ca să nu impună observarea întru toate a listei cărților, pentru că e greșit, ori cel puțin să ia responsabilitatea pentru toate urmările, ce ar proveni din observarea lor.

La urmă se alege din nou comitetul cel vechiu, se designează conferențieri precum și locul pentru adunarea de primăvară și se închide adunarea.

La banchet au luat parte toți membrii, în frunte cu preoții și inspectorul. N'au lipsit nici toastele pentru metropolitul, inspectorul, învățătorii și alții, dureos numai că unii învățătorii au toastat în unguște, de dragul dlui inspector, care s'a simțit foarte măgulit.

Incheierea tuturor a făcut-o propunerea de a se colecta ceva pentru fondul Aurel Vlaicu. Rezultatul a fost suma de 9 cor. 80 fil. Rap.

O „Reuniune a meseriașilor români în Făgăraș.”

În foaia noastră am arătat în a. trecut în mai multe rânduri marea însemnătate ce-o are pentru Făgăraș și jur o Reuniune a meseriașilor români. În alte ținuturi și orașe românești s'au înființat deja de mult astfel de reuniuni și acum se pipăie așa zicând cu mâna foloasele mari, ce răsar pe urma lor. Brașovul, Sibiiul, Blajul, Clujul, Orăștia, Bistrița etc. sunt vestite pentru frumoasele Reuniuni de meseriași ce sunt acolo, cari prin o muncă sârguincioasă și prin o stăruință de fer au pus în uimire chiar și pe străini. Numai Făgărașul nostru cu vestiții tăbă-

cari de odinioară, numai el au stat în amoriște.

În anul trecut s'au făcut statutele pe cari dl Dr. I. Șenchea le-au propus cu timbrele necesare și cu o cerere pe care le-a predat forului competent spre a se așterne înaltului ministru spre aprobare. Forul dela comitat le-au înapoiat dlui C. Popp, cu observare spre întregire, care e-ceptuindu-să, statutele s'au trimese la înalt minister spre aprobare încă în 5 Februarie a. c. de unde încă nici până azi nu s'au înapoiat. Cauza s'a urgitat la forurile competente.

Dar să nu ne mai tânguim, ci mai bine să ne apucăm de lucru.

În privința aceasta vestim cu multă bucurie tuturor, celor ce se înterează de soarta neamului nostru, că meseriașii români din Făgăraș, văzând, că pentru ei nu s'au născut un V. Tordășianu, nici un Găvr. Precup, s'au apucat ei-și de ei ca să pună temelie unei Reuniuni a meseriașilor români din Făgăraș.

Primele începuturi ale acestei mișcări îl formează tineri meseriași români, cari arată că sunt dornici de înaintare, de a-și cultiva limba și sufletul său. Pentru a-și ajunge scopul măreț au și trimis la toți românii din Țara Oltului următoarea

INVIAȚIE.

Tinerimea meseriașilor români din Făgăraș are onoare a Vă invita la Producțiunea teatrală împreună cu joc de „Călușeriu” din Banat, ce se vor aranja Duminecă în 10(23) Noemvrie a. c. în sala Hotelului „Paris” (Sorea) din loc. Începutul la 8 oare seara. Comitetul aranjator. — Prețul de intrare: Cercle cor. 2:40 f., locul I. cor. 2—, locul II. cor. 1:60, locul III. cor. 1:40. Parter cor. 1. — Suprasolvirile benevole se primesc cu mulțămă și se vor cuita pe cale publică. — Venitul curat este destinat pentru scopul înființării Reuniuni a meseriașilor români din Făgăraș și jur. — Biletele de vânzare să capătă în prăvălia dlui Nic. Szilagy, iar Duminecă după amiază dela 4 oare la hotel Paris, și seara la cassă.

Programa: 1. „Șoldan Viteazul,” monolog comic, de V. Alexandri, predat de Victor Muntean. — 2. „Tândală și Păcală,” comedie într'un act, predată de Alexe Țengea și Nicolae Jida. — 3. Teatru,

„Arvinte și Pepelea,” piesă comică într'un act, de V. Alexandri.

Persoanele:

Arvinte, un moș bătrân de 70 ani Nicolae Proștean
Pepelea, un tânăr țaran de 23 ani George Cristea,
Mandica, nepoata lui Arvinte, Ana Vișa.

4. Teatru:

„Cinel-Cinel,” comedie într'un act, cu cânt., de V. Alexandri

Persoanele:

Pitarul Sandu, boer. . . Nicolae Zamfir
Smarandița, nepoata lui Victoria Ciora
Tincuța, vara Smarandiței Maria Șerban
Florica, tineră țarancă. . . Elena Boștean
Graur, fecior boeresc din Moldova Nicolae Ungurescu
Dame, țărani, țărance, lautari.

5. Lui Aurel Vlaicu, poezie în memoria lui

A. Vlaicu, predată de Nicolae Ungurescu. După producțiune va urma „Călușeriul.“

Din parte-ne îndemnăm pe toți sprijinitorii sublimului scop ce se urmărește prin producțiunea aceasta, ca fiecare român cu dare de mână se contribuie cu obolul lor.

Să ne arătăm bine cunoscători ai spiritului vremii de azi, care ne strigă cu putere, că viitorul de aur al neamului nostru atârnă și dela soartea, ce-o are meseriașul român.

Să ne vedem cu bine.

Tângueli zadarnice.

Pe urma înfrângerii dela alegerile din 4 Noemvrie mulți dintre locuitorii satelor noastre ne întrebă pe noi și unii întreabă și „Gazeta Transilvaniei” că ce vom face pe viitor, ca să spălăm măcar ceva din rușinea suferită. Acestora le răspundem, că deocamdată frunzașii noștri se gândesc la repășirea din casele comitatului, ca în chipul acesta să ne arătăm nemulțămirea față de nelegiuirile ce le săvârșesc cărmuitorii comitatului nostru. Noi însă am fi de altă părere și anume socotim că ar face mai bine domniile noastre dacă s'ar unii cum se cade între dânșii, spre a începe cu puteri unite o muncă încordată pentru deștepțarea și cultivarea țaranilor noștri. Am dori adevărat, să-i vedem punându-se bunăoară în fruntea meserieșilor și dându-le mână de ajutor, ca să-și înfiripeze o Reuniune, ne-ar plăcea să-i vedem cutrierând satele, nu atât pentru procese, ci mai vârtos pentru deschiderea ochilor țaranilor, amenințați cu pierire la beție, legiuire fără seamă și mândrie nesocotită.

De altă parte am vrea să avem niște țărani, cari ascultă de povețele bune ale conducătorilor. Am vrea să

știm, că poporul nostru nu e așa de întunecat la minte, cât să nu vadă, că feliul în care trăește el nu-i bun; că nu trebuie să se socotească cel mai cuminte și primească povața bună oricine a fi acela, care i-o dă. Înainte putem merge numai dacă țaranii vor și asculta, iar conducătorii vor și conduce poporul încredințat grijei lor. Am vrea să avem o foaie bună pentru acest comitat în care să se descrie toate gravaminele și îndrumările și învățăturile spre bine. Altmintrelea înzădar ne plângem și la frunza și la iarba, dacă nici unii, nici alții nu ne dăm silința a ne împlini datorințele ce le avem.

NOUTAȚI.

Cătră onorații cetitori!

De 2—3 luni de zile n'am mai provocat prin foaie restanțieri renitenți, pentru achitarea abonamentului, fără le-am trimes provocări și conturi. Vedem însă că au rămas fără rezultat. Dacă avem astfel de renitenți, cari ne datoresc o sumă de peste 2500 cor. de unde și cum să putem împlini și noi datorințele ce le avem față de creditorii streini, cari nu așteaptă și nu vreau să țină nici un cont de restanțieri. Sau doară voiesc românii noștri restanțieri și renitenți ruinarea noastră totală materială?

Aceasta să fie răsplata jertfelor noastre cele grele? Suntem la sfârșitul anului, și abonenții nu ni-au trimes încă până acum nimic, nici din restanța anilor trecuți, nici din acest an. Ii rugăm cu tot respectul, să binevoiască a-și face datorința și să trimită restanțele din anii trecuți și de pe anul acesta ca să nu le facem spese zadarnice, cu

Judecătoria. Foaia are mari lipse. Nu aștepte nime gratuit, că redactorul, chiria, lumina, hârtia, timbru etc. trebuie plătite, iar noi să ne înglodăm în datori pentru abonenți nu se mai poate.

Administrațiunea
foaiei „OLTEANUL“

— Prințul României Carol decorat. Din București să scrie că M. Sa. Impăratul Francis Iosif a decorat pe Alteța Sa prințul Carol al României cu crucea mare a ordinului Sf. Ștefan. Această înaltă decorațiune a fost predată prințului Carol de însărcinatul cu afaceri austro-ungare baronul de Haymerle.

— Constituire. Societatea Academică Socială-Literară „Carmen Sylva” Graz, în urma dimisiei vechiului comitet, s'a constituit din nou în modul următor: Președinte: Iosif Stoichiția cand. med. Secretar: Emil Neagoe cand. med. Cassar: Octavian Boconcia stud. tehn. Bibliotecar: Nicolae Dobrotă stud. acad. com. Controlor: Ioan Sârbu cand. med.

— O nouă bancă în Țara-Oltului. Comitatul Făgărașului atât de binecuvântat (?) cu bănci românești s'a îmbogățit încă cu o întreprindere financiară nouă cu: Institutul de credit și economii soc. pe acți înființat în Părău, comună cu locuitori. Capitalul social al noii societăți este K 50,000 în 50 acți à K 100. Direcțiunea se compune din duii: Nicolae Cerbu, Traian Cerbu, Iosif comanicu, George Albu, George Sulca, Maxim Sulca și Nicolae Grindu.

— Foc de bună voie. La un român din Făgăraș în ziua de 13 Noemvrie s'au aprins șura și grajdul văduvei Țințar. Se spune că focul a fost pus de bunăvoie, ca să-i ardă vehiturile acelea, fiindcă i-au fost asigurate. Ca întărire a celor ce se povestesc e și lucrul acela, că nici în șură nici în grajd n'a fost vreo unealtă de treabă.

— Nenorocirea unei copile din Mărgineni. Fata morarului Dumitru Boar în vâr-

zând că li alungă urâtul și supărarea îi și cânta:

Scoală-te bădiță scoală
De nu dă-mi și mie boală
Ca să murim tot odată
Să ne 'ngroape la olaltă
Intr'un copârșău de fagi
Cum să 'ngroapă hei dragi
Intr'un copârșeu de soc
Că ne-am iubit fără noroc.
Iară pe mormântul nost:
Să samene viorele,
C'am murit cu mare jele
Să samene tămăiță
Că ne-am iubit cu credință
Iar la cruce micșunele
Ca să plângă a noastră jele.

Niță însă nu să arată mai cu voe, mai bine. Zimbea cu drag dureros. Lui îi era tot mai rău. Picioru începă a 'i să umfla. Rana a 'i să mări și învineși. Avea friguri dese și junghieturi ca de cuțit. Inzădar să rugau ai lui, ca să lase să 'i tae piciorul. Inzădar s'a rugat și Viorica, ca să-i scape viața. El n'a vrut! N'a vrut ca să-l mai slutească. La două săptămâni după ce slăbise și să chinuise a rugat pe ai lor, de a chemat preotul ca să-l grijească, căci vedea că e aproape pe ducă. Viorica încă era acolo. Vedea și ea că n'o să mai trăiască, căci slă-

bea văzând cu ochii. Când preotul i-a dat sf. cuminecătură, Viorica i-a ridicat capul în sus. El s'a uitat lung la ea, nu mai zicea nimic, ochii lui înotau în lacrimi pe cari tot ea le ștergea. Fiind preotul de față l'a rugat ca să 'i cunune acum. Preotul le-a făcut plăcerea. A chemat cântăreții biserici a adus cele de lipsă la cununie și i-a cununat. A împreunat două iubiri sfinte, două inimi îngerești în una.

Acum ei erau legați pe vecie. Erau unu al altuia. Dar înzadar ei nu să puteau bucura de adevărata fericire a dragostei. A treia zi cătră seară clopotile bisericilor vesteau cu glas plângător moartea lui Niță. Viteazului sergent dela „dealul sec”, văduvia Viorichi, durerea badii Ioan a leli Saveta și întristarea tuturor celor ce l-au cunoscut.

La înmormântarea lui alergase lume multă de pe toate satele. Toți auzise de vitejia sergentului Niță și-l cunoscuse. Cu un gând au alergat toți, ca să mângăie pe cei rămași în durere și să-i dea sărutarea de pe urmă. Flori veneau din toate părțile încât nu mai încăpeau în casă; au trebuit puse pe un car, spre a fi duse la mormânt. — Pe sicriul lui văpsit alb, atârna o cunună mare, trimisă din partea ostașilor ce au luptat cu el, pe pantlică era scris:

VITEJII NOȘTRI.

— Nuvelă din războiu. —

De I. Maniștu-Popa, inv.

(Urmare). (5)

— Văd Viorică dragă că ești tot în-gerașul cel bun ce ai fost; dar trebuie să-ți spun dragă, că mâne poimâne o să rămâi singură. Piciorul meu, nu să va mai vindeca. Din el îmi va fi sfârșitul. Asta o știu sigur. N'o să trăesc mult. . . Iar dacă oi muri te rog de una: nu uita de părinții mei. . . bieți bătrâni. . . Fie ce-o fi eu vreau să fiu a ta. Vreau să rămân lângă tine. — Vreau să ne cununăm, așa cum ești!

Badea Ioan și lelea Savetă, cari eșiseră afară la venirea Viorichi, au intrat în casă și le-a curmat vorbele.

A trecut câteva săptămâni. Viorica venea în toată ziua ca să vadă pe Niță, să-l mângăie, să-l mai imbuneze. Il povestea de fericirea lor de traiul lor liniștit și de dragostea lor. Ba, când ședea mai mult, cre-

de 14 ani a umblat fără grija de lipsă împrejurul roții dela moară. Astfel s'a întâmplat, că fata a ajuns în vârtejul roților, cari au strivito cum să cade, până ce au venit părinții s'o scape.

— **Cea mai tristă noutate.** Chiar de loc nu greșim, când între noutăți înșirăm și năravul acela păgubitor, care să înstăpânește tot mai mult asupra satelor noastre și anume, aducerea comisiilor pentru lucruri de nimica. Ți se strânge inima de durere, când vezi zi de zi alergând trăsuri pe drumul Făgărașului cari merg să impace pentru vreo 60—80 floreni pe nenorocii țărani. Ne tot plângem de sărăcie, dar la aceea nu ne gândim să urmărim învățăturii cuprinsă în rugăciunea de toate zilele: „Și ne iartă nouă greșalele noastre precum și noi iertăm ale greșiților noștri”. Unii pentru o brazdă de loc, alții pentru o salcie de miezuină, și iarăși alții pentru un cuib de gogoase nu știu să facă altceva, decât să alerge la domni, ca să iasă la fața locului și să le prețuiască paguba nespuse de mare, ce au avut-o. Așa, că în toată ziua vezi câteva trăsuri preumblându-se mai în Voila, mai în Dridif, Sâmbăta și aproape în toate satele, încât țărani noștri atâta s'au dat cu umblările pela domni, încât se pare că merg la ei acasă.

Mai zică cineva, că suntem săraci.

— **Un copil ars de viu în comuna Drăguș.** În ziua de 12 Noemvrie copilul George Tătar a lui Niculae Tătar în vârstă de 3 ani a fost lăsat singur acasă lângă focul ce ardea pe vatră. Ce va fi făcut, ce nu copilul, destul, că venind tatăl său dela câmp l-a aflat mort. Să vede că băiatul a umblat cu focul din vatră, și așa s'a ars. Astfel de nenorociri se întâmplă cam multe pela casele țărănilor noștri, de aceea să se pună o mai mare grijă pe lăsatul copiilor acasă. În 15 a luni acesteia l-au desfiăcut pe băiat.

— **Foc în comuna Săhodol.** Într'o seară a luat foc șura țaranului Ioan Beșoga, și-a ars tot nutrețul și bucatele ce-au

fost în ea. De aici focul a trecut la casă și a ars și aceasta. Cu ele împreună s'au prăpădit în flăcări mai multe unelte economice, un coteț de porci și o mașină de tăiat napi. Paguba se urcă la 9000 cor. Noroc a avut, că i-au fost asigurate toate pentru suma de 10,000 coroane la banca Duna. Acasă erau numai femeia și un copil; bărbatul era dus la alegerile de membrii în reprezentanța comunală în Tohan și n'a știut nimica până în ziua următoare. Nu se știe cine a pus focul și cum s'a aprins.

— **Să povătuim copiii cum să umble cu vitele.** Unii plugari nu se prea gândesc să-și învețe copiii cum să umble cu vitele, nici chiar cum să le poarte de funie. Asta ne-o dovedește întru câțva următoarea întâmplare:

Băiatul Dumitru Popa, în vârstă de 10 ani, din satul Păuca (Ardeal) fusese trimis de mamăsa cu carul cu boi la câmp unde tatăl culegea porumbul. Dela câmp tatăl trimise pe băiat înapoi acasă, ca să aducă la câmp și vaca. Ajungând acasă, Dumitru luă vaca, o legă cu un capăt al funiei de coarne, iar cu celalalt capăt se înfășură în jurul său, pe la mijloc, și se legă bine, ca astfel să nu-i scape vaca. (Așa ce va nu trebuie lăsați să facă copiii niciodată. Din nenorocire, sperându-se vaca pe drum a luat-o la fugă nebunească, călcând băiatul în picioare și purtându-l după ea aproape un kilometru și jumătate. La auzul strigătelor ca din gura șearpelui ale băiatului alergară câțiva oameni din apropiere. Ei au oprit vaca și au tăiat funia. Dar era târziu. Sărmanul băiat era tot zdrobit, cât abia din când în când mai sufla. Adus acasă, nefericitul copil și-a dat sufletul după un chin grozav de 2 oare. Vă închipuiți cât de mare a fost durereabieților săi părinți, la vederea lui.

— **Sfășiați de un porc sălbatic.** Din Blaj se scrie: Vineri în 14 Nov. pe la 3 ore d. p. un mare porc sălbatic s'a ivit în marginea comunei Peseuș, unde se aruncă asupra flăcăului George Opreșan, căruia

li înfășcă piciorul drept, smulgându-l din sold! Unui sas, din aceeași comună, mistrețul i-a smuls mâna dreaptă, sfârticându-i-o în bucăți. Amândoi nenorocii au fost duși în spitalul din Sânmărtin. Cazul e cu atât mai de mirat cu cât această nenorocire s'a petrecut ziua mare, tocmai în marginea satului.

— **Linii ferate duple.** Intre Budapesta—Brașov prin Arad se introduc linii ferate duple. Până la Arad în curând va fi terminată linia nouă și de acolo prin Teiuș până la Brașov. O nouă ușurință pentru graba publicului călător.

— **Unirea bulgarilor cu biserica Romei.** Liga națională bulgară a ținut în 2 Noemvrie o mare adunare populară în Sofia. Oratorii în vorbirile lor au accentuat unirea Bulgariei cu biserica Romei. În decisiunea primită cu unanimitate, să îndrumă guvernul, preoțimea și exarhatul, ca se lucre din toate puterile intracolo, ca unirea cu Roma să se îndeplinească cât mai iute.

— **Un avocat — lucrător de fabrică.** Cetim într'un ziar următoarea știre:

În Seghedin își deschisese înainte cu 10 ani cancelarie advocațională Dr. Geza Balogh. Clientela (oamenii cari dau procese) lui Balogh o formau mai ales socialiștii, dela cari nu căpăta plată pentru apărări, decât puțintică, așa că o ducea omul greu de tot cu traiul.

Înainte cu un an i-a plecat soția la America, lăsându-l acasă cu patru copii. Ajunsă în America, femeia nu și-a uitat de cei de acasă ci le-a trimis lună de lună parale din cari au putut trăi. Nu de mult a plecat la America și avocatul cu fiul său mai mare, iar soția lui într'o epistolă trimisă acum rudeniilor spune, că e lucrător într'o fabrică, unde câștigă 15 dolari pe săptămână (75 cor., pe lună 300 cor.) Tot ea mai spune, că soțul ei e mai fericit și mai mulțumit azi ca simplu lucrător de fabrică, decum era ca avocat! Cuvintele: prin sudoarea feții tale îți agonisești pâinea de toate zilele, au pentru el cel mai adânc înțeles, dar au și farmec și îl fac mulțumit!

„Celui ce nea condus la biruință și a făcut fală neamului nostru”. — Pe aceeași pantlică erau cusute medaliile lui: crucea și steaua. A avut o înmormântare de adeverat viteaz. În loc de ospăț cu pită nouă a avut pomană cu pită nouă.

Viorica cu badea Ioan, lelea Saveta și toți ai lor abia să puteau ținea după sicriu. În cele trei zile din urmă să istoviseră cu totul... Trei zile fără somn, fără odihnă, cu plâns, jale și durere!

Biata Viorica abia, abia a ajuns până la mormânt de câteva ori se împiedecase; iar când a văzut coșciugul lăsat în jos și a auzit loviturile de pământ căzând cu sunet pe sicriul lui Niță, i-să părea că dă în ea cineva cu sute de cuțite — i să părea că o lovește în inimă, — a leșinat și a căzut jos.

S'a pomenit acasă în pat — tremurând și luându-nădușeli. Avea friguri... Aiurea... vorbea tot despre Niță: că e al ei, că n'a murit și că or trăi bine; câte și mai câte. Cine o auzea credea căși pierduse mințile. A dona zi se trezi, simțea o durere grozavă în tot trupul și o oboseală de negândit, abia s'a putut scula din pat, dar iar se puse. A treia zi de dimineață, a luat foc într'un vas, tămâie și lumină și a plecat la mormântul lui Niță. A aprins lumina, ș'a lipit-o pe cruce, a pus tămâie pe foc.

A înghenunchiat, a zis rugăciunile și ia sărutat crucea. Apoi a ocolit de trei ori mormântul și l'a tămâiat. A golit focul lângă cruce, a mai pus câteva boabe de tămâie pe jar, înghenunche iar își răzîmă capul pe cruce și începu a să cânta de mort:

Deschide-te groapă amară
Să-mi iasă soțu afară.
Deschide-te pământ greu.
Să mi văz sufletelul meu.
Că de când l'ai înghițit
Multe nopți eu n'am durmit.
Multe nopți cu plâns și jale
Tot cu lacrimi curgând vale.
Deschide-te mormânt dragă
Și mi-l lasă o zi n'treagă
Ca să spun să-i povestesc
În ce greu și amar trăesc.

Cânta biata Viorica că doar, doară o va auzi și i-să va face milă de ea. Plângea și cânta de răsuna cimitirul și grădinile din jur, iar lacrimile ei curgeau pe cruce în jos, spălând capul lui Niță. Cei cari treceau își descopereau capul își făceau o cruce și cu lacrimile'n ochi ziceau: „Dumnezeu să-l ierte”. Ea totdeauna să întorcea acasă oboșită, sleită de puteri. Ca un crin bătut de brumă.

Nimeni n'o putea mângăia. Înzădar încercau toți căci, rămăneau fără nădejde. Când să apuca de lucru, sta „năucă” și să pomenea jelind:

De când badea mi-a murit
Soarele nu la-m zărit.
De când badea-i îngropat
Multe lacrimi am vărsat.
Ș'or face părau și vale
Tot nu mor scăpa de jale...

Văzând că nu mai poate trăi fără el, ș'a luat adio dela ai lor, dela badea Ioan și lelea Saveta, cari la despărțire i-a dat crucea lui Niță, — câștigată în războiu — și a plecat în câmpul de bătae, unde s'a înscris ca soră de caritate la compania unde fusese Niță. La gât purta crucea lui, atârnată de un barșon negru...

Toți o cunoșteau, și o numeau „îngerul milei”, căci ea, nu sta numai în ambulanță, ci alerga pe câmpul de luptă, dela un rănit la altul. Le lega ranele, îi îmbărbăta, îi mângăia. Celor căsătoriti le vorbea de cei de pe acasă. — Tinerilor, de părinți, prietini și prietene — și vorbele ei erau mai bune și alinau durerile ca oricare medicament. Cătră cei mari era supusă și împunătoare. Doctorii și oficerii și toți cei mari îi ziceau „sora Viorica”. Unde era lipsa mai mare, pe ea o chema în ajutor, căci era dibace, serioasă și „bună ca Maica Preceastă”. — așa ziceau cei grijiiți de ea.

(Va urma).

LEON TOLSTOI.

Cadavrul viu.

— Dramă în douăsprezece tablouri. —

Traducerea de: Valeriu Crișianu.

(Urmare)

Prințul: Am venit în numele lui Victor Karenin, respective a mamei lui, ca să te întreb de planurile d-tale?

Fedja (puțin cam emoționat): Planurile mele? Eu n'am nici un plan. Ea e liberă. Și pot fi liniștiți, că nici când nu le voi împiedeca libertatea. Eu știu foarte bine, că îl iubește pe Victor Karenin și asta îmi convine și mie. Eu pe Victor îl țin de un om plictisitor dar foarte bun și de omenie și cred, precum se zice, că vor fi fericiți. Quele bon Di les lenisse — acesta e totul, ce vreau să zic.

Prințul: Da, dar noi am voi...

Fedja (il întrerupe): O nici-când să nu crezi, că jaluza m'ar umbri bare-mi cât de puțin. Dacă am zis, că Victor e un om care te plictisește, îmi retrag acest cuvânt. Fără îndoială e un om escelent, onest, moral, are toate calitățile bune, cari mie îmi lipsesc cu desăvârșire. Din copilărie o iubește pe Liza, și poate, că și ea la iubit când îmi era soție. O astfel de iubire, când nu știe nime de ce își are farmecul ei. După părerea mea, ea la iubit totdeauna ca o femeie de omenie, dar asta nu cred, să vă fi spus. Faptul acesta plutea, ca un nor deasupra căsniciei noastre... Dealtcum, de ce să îi le spun toate acestea...

Prințul: Te rog spunemi mai departe toate. Înainte de toate dorința a aceea m'a adus la d-ta, ca să-mi dai toate deslușirile ce mi le poți da. Eu înțeleg punctul d-tale de vedere, și cred și aceea, că plutea ca un nor faptul acela deasupra căsniciei d-voastră.

Fedja: Da!... Da!... Poate asta o fost cauza, de fericirea, ce mi-a dat-o ea, nu m'a îndestulit și că în dorința mea după cealaltă fericire, m'am abătut din calea cea bună. Eu parcă ași voi, să mă scuz... Am fost un bărbat rău, am fost, pot zice cu tot dreptul fiind-că de demult am abzis de gândul acela, că îi sunt bărbat. După priceperea mea Liza în toată privința e liberă. Acesta e răspunsul categoric, ce îți pot spune d-tale dacă asta ți-a fost scopul venirii la mine.

Prințul: Foarte bine, dar cunoști d-ta familia lui Victor și pe el. Jelizaweta Andrejewna a avut în d-ta un ocrotitor puternic, când sârmana femeie era avizată la ajutorul d-tale.

Fedja: Da, viața mea ușuratică, rea a făcut aceea, de a fost avizată la ajutorul meu. Ce să facem? Așa o fost să fie.

Prințul: Știi foarte bine, că el și familia lui sunt foarte religioși. Și le laud procedura, fără de binecuvântarea bisericii ar ti aproape de neînchipuit legăturile de bărbat și femeie dintre ei.

Fedja: Eu le cunosc în privința aceas-ta concepția lor primitivă și conservativă. Ce potesc dela mine? Divorțul! Eu am zis de demult, că eu divorțez cu plăcere, dar cu condiția aceea, că ori-ce păcat și minciună, ce s'ar ivi în jurul acestui divorț să'l iau asupra mea, — deși acesta mi să pare un lucru cam greu pentru mine.

Prințul: Eu te înțeleg foarte bine. Dar ce să facem? Eu cred că oare-cum s'or fini lucrurile. Dar înc-o dată trebuie să ți mai spun, că ai dreptate.

Fedja (îi strânge mâna): Vă mulțumesc, d-le prinț. Totdeauna te-am știut de un om gentleman. Spune-mi ce să fac? Ce crezi d-ta? Inchipuete pe d-ta în poziția mea. Nu vreau să apar mai bun, de cum sunt. Sunt un netrebnic, atâta-i sigur. Dar pentru aceea sunt unele lucruri în cari nu's vinovat. P. es. mințind.

Prințul (cu o față compătimitoare): Eu mă mir. D-ta ești un om cu talent, cu o gândire senină și ai și o simțire frumoasă pentru finea sufletului. Cum de ai decăzut așa de tare, și ți-ai uitat ce ești dator d-tale însuși? Cum te-ai putut ruina?

Fedja (emoționat, cearcă să-și reție plânsul): Sunt zece ani de când trăiesc viața aceasta amărâtă și în decursul acestor ani lungi d-ta ești unicul care mă compătimesti. Numai tovarășii mei de beție și femeile mau mai compătimit câte odată, dar ca un om cuminte cum ești și d-ta, astfel să vorbească... îți mulțumesc!... Cum de am decăzut așa de tare? Mai întâi rachiul... nu doar că mi-ar plăcea, dar dacă arunc o privire peste tecutul vieții mele, întotdeauna simt, că pașii mei au fost greșiți și mie rușine. Și acum, când vorbesc cu d-ta, mi-e rușine. A da pe domnul, a fi membru în comitetul de supraveghiere a unei bănci, și acestea îmi par ca un ceva, de ce trăbue să mă rușinez. Dar dacă omul e beutor nu mai are nici un simț de rușine. Ei, și muzica! Nu opera, sau Beethovean, ci taraful de țigani. Aceștia inspiră în om o nouă viață, o nouă putere. Și apoi doi ochi negri ca mura, mai apoi surâsul îngeresc. Și cu cât acestea calități îl prind pe om, omul merge tot mai departe spre abis și la urmă îi e rușine.

(Va urma.)

CĂRȚI, FOI ȘI REVISTE.

A apărut „Foaia Școlastică” revistă pedagogică, din Blaj Nr. 18, 15 Noemvrie 1913. Anu XV cu următorul cuprins: Redacția: După adunarea generală. I. F. Negruțiu: Cuvânt de deschidere. Iuliu Maior: Ceva din pedagogia experimentală. (I). Comitetul redacțional: Raport despre „Foaia școlastică” în a. 1912/13. Nicolae Pop: Raport despre cassa Reuniunii în a. 1912/13. Nic. Pop: Impresii dela adunarea generală a R. I. R. S. Oficiale: Invățătorii confes. în serviciul militar activ. — Avansarea în salar. Informațiuni: Reun. inv. lugojeni. — Reun. inv. orădeni. — R. I. R. S. — Invățătorii din România. — O inspecție școlară hazlie. — O țară fără analfabeți. — Un minor eriminal. Biografie: Adamescu, istoria literat. române.

A apărut: „Pregătire la moarte” de sf. Alfons Maria de Liguori, tradusă de: Societatea „Inocențiu Micu Clain”, a teologilor din Blaj. Ediția II., revăzută și îndreptată. — Titula acestei cărți îți inspiră fiori, dar cetind-o simți, că ți-ai câștigat într'ansa un prietin, de care nu te mai poți despărți. Căci nu-ți prezintă moartea, sfârșitul vieții cu al său cutremur, ci îți arată calea adevăratei fericiri pământestii, îți arată adevăratul rost al acestei vieți, privită în lumina vieții de apoi; îți slujește ca un călăuz bun pe drumul gândirii și lucrării creștinești, așa cât să rămâi liniștit și calm, în fața oricărei întâmpinări, chiar și în fața morții, a momentului hotărâtor.

Prinde bine aceasta carte oricărui suflet omenesc; preoților însă le aduce folos îndoit, deaceia nici să nu se lipsească nimeni de ea.

Ne-am îngrijit, ca înțelesul fiecărei ziceri să iasă lămurit, prins într'un limbaj popular, deci poate fi priceput de toți și fără tâlmăciri.

Cartea are un format mic, foarte drăguț și se poate purta la biserică, ca o cărticică de rugăciuni: 8° mic, cu 496 de pagini. — Prețul: 2 cor. broșată cu o copertă durabilă, legată în pânză 2 cor. 50 fileri, plus 20 fileri porto la noi; în România și străinătate 40 bani portopostal.

Cei ce doresc să-și indulcească sufletul cu învățăturile mângâitoare ale acestei cărți, să se adreseze: Societății de lectură „Inocențiu Micu Clain”, a clericilor din Blaj — (Balázsfalva).

Tiparul tipogr. C. Popp în Făgăraș.

A apărut No. 16 Anul XIII din vechea și excelenta revistă ilustrată *Sănătatea și Viața Fericită* cea mai instructivă și distractivă revistă pentru familia. Recomandați revista aceasta rudelor și cunoscuților Dvoastră. E cea mai bună revistă ilustrată de medicină populară, care n'ar trebui să lipsească din nici o casă. Nici o altă revistă nu conține în fiecare număr atâta materie bogată, interesantă și folositoare. Fiecare număr conține 32 pagini mari. Un număr 30 bani. — Abonamentul anual 6 lei. — Redacția și Administrația: Sănătatea, Str. Triumfului 9, București.

A apărut Nr. 5 din anul XVII. 1913. *Albina*, revistă enciclopedică populară. Apare în fiecare Duminică, sub îngrijirea unui comitet, cu un conținut de 32 pagini mari cu numeroase ilustrațiuni și cu un material bogat și variat. Această bună revistă este vrednică de recomandat cetitorilor noștri, ce apare în București, str. Mântuleasa 9. Abonatul pe un an 8 lei.

Editor-proprietar și redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Nr. 1604/913 not.

Publicațiune.

Comuna Bethlen esarândează pe timp de 3 ani începând din 1 Ianuarie 1914 casa sa de cărciumă provăzută cu licență și constatătoare din 2 odăi de cărciumă, 1 odaie de prăvălie, 2 odăi de locuit, 1 bucătărie, 2 pivnițe, 1 magazin de bucate dimpreună cu edificiile economice aparținătoare și grădina de legumi în estensiune de de 1 jug. cat. prin licitațiune publică, ce se va ținea în 14 Decemvrie 1913 la 1 oară p. m. în cancelaria comunală.

Prețul de strigare 1000 coroane, vadium 10 %.

Condițiunile mai amănunțite se pot vedea în cancelaria comunală.

Bethlen, în 17 Novembre 1913.

Primăria comunală.

Industria ciasornică e la culme!

În special oroloage late din aur duble, pentru cavaleri e foarte elegant. Renumite în toată lumea oroloage cu marca premiată „Splendit” numai cu K. 400.

Acesta are mehanism electric Anker ce merge regulat 36 ore, se trage în mod electric și este din aur veritabil de 18 carate. Garanție de 4 ani pentru mers regulat. 1 bucată K 400, 2 buc. K. 90.

La fiecare orologiu se dă și un lanț aurit gratuit. Acelaș orologiu pentru Dame foarte elegant cu K. 500. Mai oferez orologiu de Anker-Remont din argint „Gloria”, cu capac dublu și frumos gravat, cu mers precis numai cu K. 600. — Risic e eschis. — Schimbarea e permisă, eventual se dau banii înapoi. — Trimiterea cu ramburs.

Ignatz Cypres, Krakau, Szewska 13/d

— Preț-curent ilustrat se trimite gratis. —

Minunea industriei!

Marele faliment din New-York și Londra, nu a crutat nici părțile Europene, pentru aceea o mare fabrică de argint, a fost silită ca toate obiectele pregătite să le puie în vânzare, pentru rebonificarea de spese a lucrătorilor. — Eu sunt plenipotențiat și încredințat de a implini vânzarea totală a obiectelor, de aceea numai pentru **Cor. 15-50** trimit următoarele obiecte:

- 3 buc. cuțite de masă de cele mai fine verit. engl.
- 6 " furculițe de argint american patentat
- 6 " lingure "
- 12 " lingurițe de cafea de argint american
- 1 " lingură de supă "
- 1 " " lapte "
- 6 " tave (talțe) Victoria engl. de argint amer.
- 2 " feșnice de masă de argint american
- 1 " strecurătoare de ceaiu "
- 1 " prăsător de zahar fin "

42 buc. la oaltă numai cu K 15-50.

Aceste 42 articole înainte au fost cu K, 80, și acum să pot căpăta cu un preț minimal numai cu K. 15-50. Argintăria americană patentată e un metal alb argintiu, atât din lăuntru cât și din afară își ține culoarea, pentru care garantez 25 de ani.

Pentru adevărarea acestui anunt, ca

nu e înșelăciune,

mă oblig tuturor, că dacă obiectele nu le convin banii le retrimite. — Nimeni să nu întârzie a se folosi de aceasta rară și plăcută ocazie, ca garnitura splendidă să nu o comande, e tare potrivită pentru cadouri ocazionale și de nuntă, în toate casele economice mai bune sunt foarte îndemnatice.

Să capătă **Hirschberg A.**

casă concesionată cu export de argintărie americane Bécs, II., Rembrandstrasse 19. Telefon 14597.

Expedarea în provincie sa face cu ramburs, ori trimiterea sumei înainte.

A se observa la o parte marca «Patent americ.»
Prav de curățit pentru ele 20 de fill.

Estras din scrisori de recunoștință:

Exelența sa baroneasa Edelheim scrie din sortul dale recomandate așa călduros fi bun și trimitem 2 sorturi. Tisza Ilona nasc. Degenfeld, contesa Schomburg.

Cu sorturile dale suntem tare mulțumite, trimitem încă un sortiment. Petroana instit. A. Marla. Budapsta IX. Sorok-sári-utca 36 nr.

Sorturile trimise cu obiecte le-am primit, suntem tare mulțumit cu ele, Vă rog a ne trimite încă un sortiment. Cluj
Baronul Bánffy.

◆ ENFERMELOR. ◆

In cazuri de morhuri lunare înecate sau întârziate, trimiteți după picăturile de prima putere ale lui **Schweitzer**, cari vindecă sigur, fără primejdie și fără să producă suferințe. Săciula costă 4-50 mărci sau K. 5-20. Dacă cineva dorește picături mai tari, acelea costă 6-50 mărci. Picăturile sunt libere de vamă, se trimet imediat. — Indrumări se dau în ungurește. — Adresativă la

Greenfere Laboratorim 50, L. Schweitzer.
Berlin, w, Marburgstrasse 2/A.

La tipografia noastră se află de vânzare următoarea:

Cultivarea viei și manuarea vinului și morburile și vindecarea lor, de *Daniil D. Graw*, învățator și propr. de vii, absl. de cursul de vierit din Bihardioszeg și cursul de pivnițarit din Budafok. Carte aprob. și revăzută de ministrul reg. ung. de agricultură. Prețul 2 cor. + porto.

Logodna dela Sfântu Ion, dramă poporală în 4 acte de *Augustin Szilagyi*, prețul 1 cor. 20 b., + porto.

Tiganul la pețit, comedie poporală într'un act în versuri hazlie, de *Emanoil Corfariu* cantor. Prețul 16 fill.

Tiganul la popit, piesă teatrală în trei acte în versuri și hazlie, de *Em. Corfariu* cantor. Prețul 50 fileri. Cine voiește să rădă și când este supărat, să cumpere aceste 2 broșuri. Banii să primesc și în mărci postale, plus 5 fill. porto postal.

Cântece din vremea veche, culese de *Gh. Tulbure*
Editura tipografiei C. Popp, Făgăraș. Prețul 40 fill.

AVIZ. Aduc la cunoștința On. public din loc și dela sate, precum și mușterilor mei, că **am deschis din nou în piața lemnelor**, (casele lui I. Peia) din nou edificate

măcelaria lui STEINER,

unde se vîa vinde toffelul de carne cu prețurile cele mai ieftine.
Rog On. public de o cercetare număroase, cu stimă **Steiner S.**
măcelariu.

Birou de informații și agentură.

Cunoscând multe lipsuri ate publicului român dela orașe și din provincie **am deschis în Budapesta, II. Margit körut Nr. 11. un**

Birou de informații și Agentură românească

unde dau ori-ce informații în ori-ce cauză, ce să ține de Budapesta. Exoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute către ori-care ministru, la Curie, ori la alte oficii. In cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi, exoperez rezolvarea pașapoartelor înaintate la ministru în cel mai scurt timp posibil etc.

Prin mine se pot couanda pe credit în rate plătibile în 5-6 ani cu prețuri ieftine, ori ce sistem de **motoare cu benzină ori cu ulei brut sau cu gaz**. Toffelul de mașini de trierat, de imblătit, pluguri, toffelul de mori cu petri fine și cu motoare trainice. Toffelul de **automobile pompe și ferestreie**, precum și alte recvizite economice. — Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici de primul rang și din mâna primă, — și nu dela agenturi jidovești. — Zilnic primesc plângeri dela țărani românt, cari cumpărând mașini dela agenți, au fost înșelați, căci neștiind țărani români ungu-rește, au iscălit contracte și veesele a căror conținut nu l'au cunoscut. — Ținta mea este, ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile străinilor și să-l scap de procese. — Il sfătuiesc pe ficare român, care dorește a cumpăra ceva mașinării să-mi scrie deadreptul mie ca să merg la dinșii, sau să veniți la mine, ca să mergem la dinșii să ne înțelegem. Iară de agenții jidovi să se ferească ca de foc și să-i scoată afară din casele lor.

Exoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare de 20, 25 și 30 ani cu procente mici și mijlocesc vânzări și cumpărări de moșii și păduri mari pentru exploatare. — **Cumpăr:** grâu, sêcara, cucuruz, ovăs și vite **cornute** boi vaci, oi și porci. — Toffelul de **poame și uscate, legume ș. a**

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu competița a se plăti o taxă după invoială.

L OLARIU, BUDAPEST
II, Margit körut 11. (în Buda lângă Margithid).

In atențiunea publicului!

Strămutare de local.

Subsemnatul aduc la cunoștința m. Onor. public și clientelei mele, că **m'am mutat** lângă locuința dlui dr. Titu Perția medic, cu

Institutul Tipografie,

cu redacția și administr. foaiei „Olteanul“,

în strada Csáky sub nr. 3.

unde să primesc toffelul de afaceri pentru administrarea foaiei și toffelul de comande de lucrări tipografice de ori și ce natură.

Rog On. public de a mă onora cu prețuitele comande și în ocalul nou, și a-mi da binevoitorul sprijin, sunt

cu distinsă stimă

CONSTANTIN POPP.

Anunțuri și Reclame

se primesc cu prețuri ieftine la administrația foaiei „Olteanul“ în Făgăraș, ulița Csáky Nr. 3., precum și ori și ce tipărituri cu prețurile cele mai ieftine.

La tipografie se află gata tipărituri oficioase pentru ambele confesiuni și de școală. Protocoale pentru bănci de cassă și altele.

Zarafia compatriotului nostru oltean a d-lui **Dumitru Pop (Dejenariu)**

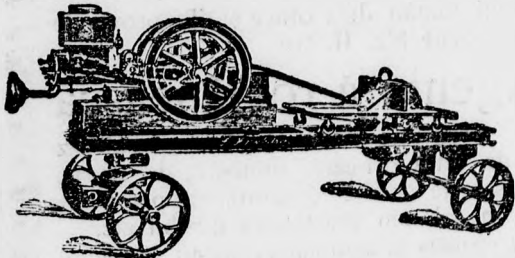
din Brașov, strada Hirscher (teatru)

o recomandăm tuturor acelora cari *merg sau să reântora din România.*

In atențiunea tăcătorilor și-a comersanților de lemne!

Inainte de a-ți providea atelierul
cu motor, nu întârzia a cere preș-
curentul nostru ilustrat cu
fireze și bârzi cu motorul
original american
WATERLOO

despre cari e știut în general, că s'au
dovedit pretutindenea de celea mai bune

Se poate afla nu-
mai la societatea
comandită:
DÉNES B.
BUDAPEST, V., Lipót-Körút 15.
Coală de preț și deslușiri gratuite.

„Olteanul“, foaia săptămânală
socială, culturală și economică să află de
vânzare la tutungeria Gh. A. Du-
șescu, București, Calea Victoriei 113.
vis-à-vis de pi'oa Amsei).

Se află de vânzare la tip. C. Popp,
Statutul pentru folosirea și mani-
pulara padurilor. Prețul 5 cor.

Avis fraților români!

Am onoare a-mi recomanda tuturor acelora cari vin la Brașov,
sau voese a trece în Regatul român se nu uite a cerceta

Restaurantul românesc Nr. 5, al D-lui STEFAN SUCIU,

care vă oferă mâncări gustoase, beuturi bune și curate, pe lângă
prețuri modeste și serviciu prompt, precum și odăi pentru călători.

Nenumăratele boale provin din

STOMACUL STRICAT

Totdeauna trebuie să ne străduim, ca pofta de mân-
care și mistuirea să fie în armonie bună.

Balsamul universal a lui GYARMATI e un
mijloc casnic de o influ-
ință admirabilă, are un gust plăcut și folosindu-se cu o lingu-
riță de caiea la curățirea stomacului și a intestinelor, are un
efect nesticăcios.

Balsamul universal alui Gyarmati e excelent
pentru aștarea poftii de
mâncare, contra mirosului de gură, umflăturii de sto-
mac, colică, sgârșiturilor la boale de mațe și de ficat.

— Una sticlă de probă 1 cor. —
12 sticle numai 5 cor, libere de porto.

Se poate comanda de-adreptul la unicul fabricant:
GYARMATI EMIL la farmacia orașului în Baja.

Balsamul apotecarului A. Thierry

este neîntrecut în efect la boalele de plămâni
și piept, alină catarul și curmă durerile cauzate
de tusa. Curmă aprinderi de gât, răgușeli și dureri de
grumazi și ferbințeli. Cu deosebire e bun contra sgâr-
șiturilor de stomac și colică. Vindecă vana de aur și cu-
rățește rinichii, dă apetit, și ajută la mistuire. S'a do-
vedit de leac excelent la dureri de dinți, la dinți gău-
noși, la mirosul gurei folosită ca apă de dinți întăre-
ște ginjiile și gura, încetează mirosul obvenit din sto-
mac în gură. Mijloc vindecător și sigur contra limbrici-
lor. Vindecă totfelul de rane, orbați, beșici provenite
din ferbințeală, umflături, negi, ursură, membre în-
ghetate. In aontra durerilor de urechi e un leac ne-
prețuit. — Să fie la îndemână în fiecare casă, la cazuri
obvenite, mai ales la influență, coleră și alte boale.

Să scriem la:

THIERRY A. „Örangelgyógyezertára“ Pregrada
(lângă Rohitsch-Sauerbrunn).

12 sticle mici sau 6 duble, ori 1 specială mare 5.60 K.
La comande mai mari se dă rabat convenit.

Singură și veritabilă ALIFIA CENTIFOLIA a lui A. THIERRY

Oprește și încetează veninarea sângelui. Face superflue orice
operație. Folosește femeilor lăptătoare, ajutoră pornirea lapte-
lui, nu să întărește pieptul. Orbațul de piept (foc viu), folo-
sește la orice răni vechite, răni deschise la picioare umflata, la
caries, răni venite prin lovituri, tăieturi, im-
puscături, striviri, împunsături, zdrobituri,
să folosește pentru îndepărtarea corpurilor
streine de e. țanduri de lemn, spin, sticlă,
alice, năsip, prav, etc. la creștere din corp, la
corbunculus, neoplasme, chiar și contra racu'
lui, vermi, putreziciune, rosături, beșici, ori-
ce arsături, rane ivite prin lungi zăcere a
bolnavului, la buboale, curgere de urechi,
precum și la copii mici contra opăralei etc.

Are putere vindecătoare și sigură.

2 burcane costă cor. 3.60 f. se trimite cu ramburs (Nachname).

Se capătă la: Farmacia Török József, în Budapesta precum și
la mai multe farmacii din țară. In mare (engro) la Thalmayer
și Seitz, la succesorii Kochmeister și la drongeria Fraților
Radonovits în Budapesta. Unde nu să află depou, să se co-
mande deadrechtul dela farmacia

THIERRY A. Örangelgyógyezertára Pregrada
(lângă Rohitsch-Sauerbrunn.)

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE.

Linie franceză

Linie accelerată de vapoară regulat și directă

Havre-Newyork

și

KANADA.

Via Basel (Schweitz) Paris.

Telegramm-adresse: TRANSAT Budapest.

Biroul: Budapesta, VII. Piața Baross nr. 15.

Telefen: József 14-97.

OSPĂTĂRIE NAȚIONALĂ, BUCUREȘTI.

Strada Academiei Nr. 21, aproape de Bulevardul Carol.

I să recomandă tuturor pasagerilor și es-
cursioniștilor din țară, cei-ce vizitează capitala
București a cerceta în strada Academiei nr. 21

„Ospătăria Enache“

a compatriotului nostru Oltean, aranjată din nou
cu tot confortul, două sale și o curte pațioasă,
unde să poate căpăta cea mai bună și aleasă

BUCĂTĂRIE NAȚIONALĂ.

Diferite Vinuri indigene și streine.
Bere bună de Bragadiru.

Diferite beuturi igienice și țuică curată.
Serviciu culant. Prețuri moderate.

Cu stimă
GHEORGE CISMAȘIU

Ospătăria Națională, București.